

Nr 91.

Av herr **Torgén**, *angående medgivande att för vadhållning vid hästtävlingar använda s. k. totalisator.*

Utgår man ifrån att hästaveln är en av vårt lands viktigare näringsgrenar, så kan det endast vara en önskan om att denna näringsgren så omhuldas att den bleve blomstrande och således till en lycka för vårt land.

Nu mera än någonsin förr gäller det även att till det yttersta utnyttja alla grenar inom vårt näringsliv.

Under krigsåren har det visats, att vår hästavel kunnat giva ett ej obetydligt tillskott till vår export och därmed kunnat bidra till denna lycka för landet.

För att emellertid hålla hästaveln på höjden av utveckling fordras ett rationellt bedrivande av avelsprincipen, och detta kan endast ske genom utgallring av mindervärdiga element. Det av riksdagen beslutade hingst-besiktningstväranget är ett gott steg. Premieringssystemet har visat sig vara kanske det mest och bäst effektiva. För min del tror jag, att ju mindre staten direkt ingriper i denna näringsgren, men desto mer stödjer det enskilda initiativet, desto bättre, och detta kan ske genom statsbidrag som belöning för hästavel, såväl avelspris som premier till ägaren. För att emellertid ej som nu tyvärr ofta blir fallet, att premiering sker mer efter yttre former än efter djurens egenskaper, styrka, uthållighet, snabbhet, hållbarhet och energi, så måste särskild omsorg inriktas på att just dessa egenskaper genom ett noga urval och en omsorgsfull utbildning få framkomma till sin rätt.

Här är det just tävlingarna, som bliva avgörande. Drag- och krafttävlingar, gång-, trav- och kapplöpningar.

Just genom tävlingar blir man i tillfälle att få fram de bästa inneboende egenskaperna, de bästa och livsdugligaste individerna, vilket utgör förutsättningen för en verklig och lyckad hästavel.

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 4 saml. 33 häft. (Nr 91—93).

Nu torde vara en känd sak, att tävlingarna i vårt land föra en tynande tillvaro och i följd härav ej kunna, som de så väl bort få tillfälle till, öva inflytande på vår hästavel. Statens avelspris äro för få och små och för de enskilda sällskapen fattas pengar. De premier, som utdelas, äro även i förhållande till de med provningarna förbundna riskerna och kostnaderna alltför små.

Inom de stora länderna har sedan lång tid detta insetts och därför fastslagits som regel offentliga tävlingar, många och höga pris. Detta har visats vara effektivt. Vilja vi uppehålla och hjälpa vår hästavel, så att den står sig i konkurrensen på samma gång som den blir till verklig nytta inom landet, hava vi endast att följa de stora ländernas goda exempel. Det gäller således att skaffa pengar, och föga utsikt torde vara att mer än hittills kunna beräkna statsmedel. Återstår självhjälp. I andra länder användes härför vadhållning medelst s. k. totalisator vid hästtävlingar. Sådan har även tidigare använts inom vårt land, men rätten upphörde 1896. En motion om förbudets upphävande väcktes 1911 av herr J. P. Jespersen men avslogs av riksdagen. Den, som läser motionerna och utskottets utlåtande och respektive inlägg i debatten, kan knappast annat än ställa sig i stort sett på herr Jespersens sida.

Vad utskottet påbördar motionären, att han ej nog beaktat tävlingarnas betydelse för vår hästavel, skulle jag omvänt vilja påbörda utskottet, som också på grund härav kom »att betrakta frågan från andra synpunkter». Beklagligen kom också utskottet att så göra. Totalisator likställes med vanligt penninglotteri, skadligt »för den allmänna moralen». Andra tillfälliga lotterier anses lovliga och oskadliga, då de tjäna »praktiska förhållanden, välgörenhetssyfte, understöd och uppmuntran åt svenska konstidkare och behjärtansvärda ändamål». Dåvarande utskott räknade tydligen ej vår hästavel till vare sig de första eller sista.

Däremot samställdes totalisatorer med djurplågeri vid träningar och tävlingar, därvid glömdes, att detta kan ske utan totalisatorer men kan av lagen förhindras både med och utan totalisatorer. Om således riksdagen då lät sig ledas av utskottets oförstående av totalisatorns betydelse för tävlingarna och dessas ännu större betydelse för vår hästavel samt med utskottet såg frågan från de synpunkter, som den ej kan eller bör ses, är det mitt hopp, att av vad som sedan kommit fram andra synpunkter inom riksdagen nu skola göra sig gällande. Vad som vinnes genom totalisator vid hästtävlingar kan i korthet sammanfattas i:

Ett bättre urval av avelsdjur efter bedrift,

ett ökat intresse för hästaveln,
ett erkännande för uppfödaren med höga avelspris,
ett medel för ej blott den förmögne hästägaren att få en häst erkänd
och till sitt värde betald och slutligen genom beskattningen av totalisatorn
en vinst för statskassan, varigenom staten i första hand kan och bör upp-
hjälpa hästaveln.

Med stöd av vad jag sålunda anför, vågar jag hemställa,

det riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t
anhålla, att Kungl. Maj:t måtte medgiva användande av
s. k. totalisator för vadhållning vid sådana hästtävlingar,
som företrädesvis finnas ägnade att verka till hästavelns
befrämjande, under förbehåll likväl om åtgärders vidta-
gande till förekommande av missbruk och skada av
anordningen, samt om anslående av lämplig andel utav
vadhållningssumman till sådana ändamål, som äro ägnade
att främja hästaveln inom landet.

Stockholm den 13 januari 1920.

G. Nic. Torgén.

I motionen instämma:

Alfred Persson.

Herman Andersson,
Grimbo.

Ola Jeppsson.

Bernhard Olsson.

P. S. Hedlund.

Emil Bengtsson.
